

In gesprek met Nina Spijkers

door: Annet Veenstra

Maar wordt het dan niet een soort bonte avond? vroegen ze voorzichtig. Een zelfgeschreven voorstelling over geluk, gesmeed tijdens een aantal improvisatiesessies. “De Toneelschuur was wel even kritisch toen ik dit voorstelde. Des te gaver dat ik het toch mag maken. Dat vind ik zo mooi aan hun filosofie: of een voorstelling goed of slecht wordt, dat mag nooit aan de omstandigheden liggen.”

Nina Spijkers besloot in het diepe te springen. Haar kracht ligt bij teksttoneel, maar ze wil nu iets proberen waar ze misschien helemaal niet goed in blijkt te zijn. “Als regisseur moet je twee tot vier jaar van tevoren al bepalen wat je wilt gaan maken. Dan moet je maar voorvoelen dat zo’n voorstelling over een paar jaar precies in de tijdgeest gaat vallen. Ik had de behoefte om me eens rechtstreeks over een onderwerp uit te spreken. Met een thema van dit moment, en nu eens niet via de woorden van iemand anders.”

Een voorstelling over geluk dus. “Als ik als alien naar onze sociale media en reclames zou kijken, dan zou ik denken dat alle mensen hier hysterisch gelukkig zijn. Maar als ik naar de echte mensen om me heen kijk, dan zie ik ploeteraars. Wij vechten ons toch allemaal een beetje door het leven heen? De mens is in de kern gebouwd om te eten, te seksen en onderdak te vinden. We zijn zo verzadigd geraakt in die basisbehoeften dat we naarstig zoeken naar iets anders om ons te vervullen. We hebben God verloren, dus we zoeken ons nieuwe heil in het zo gelukkig mogelijk worden. Het punt is alleen: geluk is niet maakbaar, in tegenstelling tot wat sportscholen, reisbureaus en Facebook je willen doen geloven. Die instanties belichten zo’n eenzijdige kant van het leven. Hoeveel grote kunstenaars brachten niet zwaar ongelukkig de mooiste kunstwerken voort? We zouden mislukking meer moeten koesteren.”

De schoonheid van theater, vindt Nina, is dat het een veelheid aan vormen kan combineren. “Een ideale regisseur heeft voor mij ook een muzikaal gehoor. Je kunt daardoor veel beter sturen hoe je een scène wilt laten binnenkomen. Wil je dat je publiek er intellectueel door geprikkeld raakt of er emotioneel door geraakt wordt? Taal komt gewoonlijk via het hoofd binnen en reist dan af naar de buik. Muziek komt juist via de buik binnen en reist dan af naar het hoofd. Met dat gegeven kun je spelen. Als ik een violist op het podium zet om naar te kijken, dan komt zo’n vioolstuk rationeler bij het publiek binnen dan wanneer ze die viool alleen maar horen.”

Waar ze zelf gelukkig van wordt? “Nou, even tussen ons: diep van binnen schuilt er in mij dus een heel slechte smaak. Echt wansmaak. Ik ben bijvoorbeeld dol op romantische komedies en tv-programma’s die nergens over gaan. Dat helpt me als regisseur om buiten mijn eigen links-intellectuele kringetje te kijken. Maar het zorgt er vooral voor dat mijn hoofd even uitgaat. Ik heb namelijk zo’n hoofd dat nooit vanzelf stopt.”